

Nolakoak ziren zure txikitako eskola-egunak?

Sekuentzia honetan ariketa hauek egingo dituzu:

- Garai bateko eta egungo eskolaren ezaugarriak identifikatu eta zure iritzia eman.
- Audioa entzun ondoren egiak eta gezurrak identifikatu.
- Esaldi-zatiak berridatzi: bizkaieran dagoena batuan jarri.
- Zure txikitako eskola-garaia buruz idatzi.

Gogoratzen zure eskolako egun haiek?

Egungo hezkuntza-sistemarekin alderatuta, garai batekoa oso desberdina zen. Sekuentzian sartu aurretik, zure esperientzia eta iritzia ezagutu nahi ditugu. Horretarako, beheko galderei erantzun. Eta ondoren, komentatu taldean.

1. Beheko irudiak irakaskuntza-metodo oso desberdinak irudikatzen dituzte. Behean kontatzen diren oroitzapenak zein iruditan kokatuko zenituzke?

A IRUDIA

B IRUDIA

- Irakasleak, edozein txikieriarengatik, belarrondoko galantak ematen zizkigun.
- Azterketa gainditzeko, dena buruz ikasi behar izaten genuen.
- Gelan, ariketa asko taldean egiten genituen.
- Beldur handia izaten genion irakasleari.
- Mutikoak eta neskak elkarrekin ikasten genuen.
- Zerbait ulertzen ez genuenean, irakasleari lasai-lasai galdetzen genion.
- Familia oneko "señorita" baldin bazinen, gelako tokirik onena izaten zenuen.

2. Orain gogoratu zure txikitako eskola-garaia. Goian aipatzen diren oroitzapen horietakoak edo antzekoak bizi izan dituzu? Kontatu taldekoei

3. Zertan aldatu da irakasteko metodoa zure ustez? Apuntatu bururatzen zaizkizunak.

Entzundakoa ulertzen: egiak eta gezurrak identifikatu

Entzun Eli Larrinaga irakasleak zer kontatzen duen bere garaiko eskola-egun haiei buruz. Ondoren, egiak eta gezurrak identifikatu behar dituzu. Esaldietako bat ez da audioan aipatu.

	Egia	Gezurra	Ez du esan
Eli 6 urte betetzear zegoela hasi zen lehen aldiz eskolan.	☐	☐	☐
Eli lau bat urtez egon zen Maite andereñoarekin.	☐	☐	☐
Gela hartan adin guztietako haurrak zeuden nahastuta, 4 eta 10 urte bitartekoak, hain zuzen.	☐	☐	☐
“Señorita” Maitek zigor handiak jartzen zituen.	☐	☐	☐
Don Lorenzoren erakusteko modua zaplaztekoetan oinarritzen zen.	☐	☐	☐
Eliren ustez, egungo hezkuntza-sistemak ikaslearen kritikak kontuan hartzen ditu.	☐	☐	☐
Elik garbi dauka irakasleak beti duela zerbait ikasteko ikasle batengandik.	☐	☐	☐

Bizkaieraz dagoena batuan jarri

Elik bizkaieraz jarduten du. Nola esango zenituzke euskara batuan? Berridatzi beltzez nabarmendutako esaldi-atalak euskara batua erabiliz. Hurrengo ariketan bizkaierako zenbait aditz-taula kontsulta ditzakezu.

Erreparatu adibideotan nola aldatzen den aditza (eta zenbait hitz) bizkaieratik batua.

- * *Gaur ez dot (dut) ezertarako gogorik: hori esan deusat (diet) zure lagunei.*
- * *Gurasoek (hari) ez deusie (diote) oporretan joaten itxi (utzi).*
- * *Herenegun gezurra esan zenduan (zenuen), ezta?*
- * *Horren barri (berri) jakin ebanean (zuenean) negarrari emon (eman) eutsan (zion).*

1. Ez **dot**_____ pentsatu gura zenbat buruhauste eman **geuntsazan**_____ gure irakasle "maiteari".
2. Ikasturte hartan Don Lorenzok emoten **ebazan**_____ klase gehienak.
3. Eskutzarra zabal-zabalik **eukala**_____ emoten **ebazan**_____ zaplaztekoak.
4. Eta hala jarraitu **genduan**_____ banan-banan "manzano", "cerezo", "peral" eta abarrakaz.
5. Garai hartan, gaur egun bezala, era askotako irakasleak izan **dodaz**_____
6. Don Lorenzok zaplaztekoaren ordeztu mehatxu egin **eutsan**_____ berriro txarto erantzunez gero hartu eta leihotik botako **ebala**_____
7. Ez haserretu neska! (Guk) gezurra esan **deutsugu**_____, baina ez **doguz**_____ fede txarrez egin.

INDI KALIBOA

Idatzi zure txikitako eskola-garaiari buruz

Eta zuk zer oroitza dituzu txikitako eskola-egun haiei buruz? Kontatu idatziz zure esperientzia. Ondoren komentatu taldean. Behean testigantza bat duzu, garai hartako pasadizoak kontatzen dituen. Saiatu zure idatzian gogoan duzun pasadizo bat kontatzen.

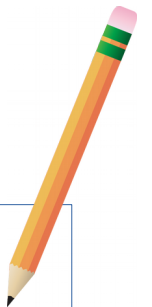
Amona Agedaren oroitza.

Ba, eskolan hasi nintzenean 7 bat urte izango nituen. Lehendabiziko egunetan oso urduri ibili nintzen, eta negar batean joaten nintzen eskolara. Moja-ikastetxean ikasi nuen, eta ondo gogoan dut “andereño” izan genuen Bernarda. Moja petral eta baldarra zen eta gainera, oso zorrotza. 11 bat urte nituela, behin herriko jaietan bi lagun dantza lotuan ari ginela, bi mutil dantza eskean etorri, eta haiekin hasi ginen: estreinako aldia zen mutilekin aritzen ginela. Baina kontakatiluren batek moja bati dena kontatu, eta hark errietan egin ez zigun ba! Karmeliten ikastetxetik eguerdian ateratzen ginen, baina mojak zigortu egin gintuen eta bi lagunok gelan beste ordubetez egon behar izan genuen. Kontu-kontari hasi ginen orduan, eta nire laguna mojari buruz gaizki esaka ere bai: erratza baino itsusiagoa zela, gaztetan inoiz ez ziotela dantzarik eskatuko, eta hau eta beste. Atearen bestaldean nor eta moja zegoen, dena aditzen! Arratsaldeko eskolak hasi zirenean, mojak sekulako errietaldia egin zigun eta, jostorratz batekin, lagunari paper bat jarri zion ilean: «Hezigaiztoa eta ahoberoa naiz».

Ohar horrekin gela guztietatik pasatzera behartu zuen eta gero ikastetxetik kanporatu egin zuten.

GIDOI-PROPOSAMENA:

- Nolakoak ziren zure txikitako eskola-egunak? Kontatu egun haietako pasadizoren bat.
- Nolakoa zen zure irakasle edo andereñoa?
- Zertan aldatu dira lehen eta egungo hezkuntza (irakasteko modua, disziplina, gelako antolaketa...
- Zer topatzen duzu faltan eskolako garai haietatik? Eta zer ez?

Zuzenketa-orria

Entzundakoa ulertzen: egiak eta gezurrak identifikatu

	Egia	Gezurra	Ez du esan
Eli 6 urte betetzear zegoela hasi zen lehen aldiz eskolan.	☒		
Eli lau bat urtez egon zen Maite andereñoarekin.		☒	
Gela hartan adin guztietako haurrak zeuden nahastuta, 4 eta 10 urte bitartekoak, hain zuzen.		☒	
“Señorita” Maitek zigor handiak jartzen zituen.			☒
Don Lorenzoren erakusteko modua zaplaztekoetan oinarritzen zen.	☒		
Eliren ustez, egungo hezkuntza-sistemak ikaslearen kritikak kontuan hartzen ditu.		☒	
Elik garbi dauka irakasleak beti duela zerbait ikasteko ikasle batengandik.	☒		

Bizkaieraz dagoena batuan jarri

1. Ez **dot** (**dut**) pentsatu **gura** (**nahi**) zenbat buruhauste eman **geuntsazan** (**genizkion**) gure irakasle "maiteari".
2. Ikasturte hartan Don Lorenzok emoten **ebazan** (**zituen**) klase gehienak.
3. Eskutzarra zabal-zabalik **eukala** (**zeukala**) emoten **ebazan** (**zituen**) zaplaztekoak.
4. Eta hala jarraitu **genduan** (**genuen**) banan-banan “manzano”, “cerezo”, “peral” eta abarrakaz.
5. Garai hartan, gaur egun bezala, era askotako irakasleak izan **dodaz** (**ditut**)
6. Don Lorenzok zaplaztekoaren ordezkari mehatxu egin **etsan** (**zion**) berriro txarto erantzunez gero hartu eta leihotik botako **ebala** (**zuela**)
7. Ez haserretu neska! (Guk) gezurra esan **deutsugu** (**dizugu**), baina ez **doguz** (**dugu**) fede txarrez egin.

Transkripzioa

Entzundakoa ulertzen: egiak eta gezurrak identifikatu

ESATARIA.- Eli Larrinaga, egun on.

ELI.- Egun on, Maite.

ESATARIA.- Euskal Herriko Unibertsitateko ikus-entzunezko fakultateko irakaslea eta kazetaria da Eli Larrinaga. Eta gaur hau da berak kontatu nahi diguna.

ELI.- Sei urte egiteko bezperatan sartu nintzan (nintzen) lehenengoz eskolan, eta aste batzuk behar izan nebazan (nituen) señorita Maite ulertzen hasteko. Berak euskaraz berba bat bere (ere) ez eta nik erdaraz beste horrenbeste. Baina maistrak laster asmatu eban (zuen) egoera bideratzen: hizkuntza biak edukiazan (zituen) beste neskato bati itzulpena egiteko eskatu eta hala konpondu ginen biok.

Hiru urtez egon nintzen maitekorra zan señorita Maitegaz (Maiterekin). Ez dot (dut) pentsatu gura zenbat buruhauste eman geuntsazan (genizkion) gela bakarrean nahastuta gengoan (geunden) sei, zazpi eta zortzi urteko bihurriok. Gero Don Lorenzo egokitu jakon (zitzaigun), bai, zuetako askorentzat Paleolitiko garaia izango diren hirurogeita hamarreko urteetan eskola nazionalerako maisuek Don eukien (zuen) aurretik: Don José María, Don Laureano eta beste hainbat Don.

Tira, gatozen gurera. Bederatzi urteegaz (urterekin) Don Lorenzo izan zen nire maisua. Begiak itxi eta ahalegindu arren ez naiz kapaz haren aurpegia ikusteko, baina ondo baino hobeto gogoratzen dodaz (ditut) bere erakusteko moduak, hobeto esateko, erakusteko modua, bakarra eukalako (zeukalako): zaplazteko bidezkoa. Eskutzarra zabal-zabalik eukala (zeukala) emoten ebazan (zituen) zaplaztekoak, mutilei neskei baino gehiago, eta mutikoen artean batzuei sarriago; Fernando zan (zen) horretarikoa.

Eskola-egun batean fruta-arbolen izenei ekin geuntsan (genion), eta Don Lorentzok: “Aber Fernando, ¿cómo se llama el árbol que da nueces? Mutikoak bete-betean: “Nuecero”. Maisuak zuzendu egin eban, (zuen): “nogal”, Fernando, se llama “nogal”. Eta hala jarraitu genduan (genuen) banan-banan “manzano”, “cerezo”, “peral” eta abarrakaz (abarrekin). Gutxira heldu zen berriro galdera ezaguna: Fernando, ¿cómo se llama el árbol que da nueces? Mutikoa nire aurrean esertzen zanez (zenez) ederto ikusi neban zelan gorritu jakozan (zitzaizkion) kokotea eta belarriak “nuecero” esan orduko. Don Lorentzok zaplaztekoaren ordezkari egin eutsan (zion), berriro txarto erantzunez gero hartu eta leihotik botako ebala (zuela).

Ordutik dozenaka irakasle izan dodaz (ditut), denetarikoa: bikainak, langile amorratuak, neurri bako (gabeko) alperrak, gatzik ez piperrik ez eukazanak (zeukanak) zein ganorabako totalak. Eta zer diren kontuak: ni neu bere (ere) irakasle moduan nabil. Denborak erabateko aldaketak ekarri deuskuz (dizkigu) denoi arlo guztietan. Eta zelan ez, heziketari jagokonean (dagokionean) ere bai. Baina metodoetan zein bitartekoetan izan den aldaketa garrantzitsuena heziketa-zereginaren helburua dugu. Hau da, ikasle bakoitzaren, daukan adina daukala, ikasle bakoitzaren beharrianak eta gaitasunak abiapuntutzat hartu eta horrek (horiek) asebetetzen eta garatzen lagundu. Zelan? Egokienak diren ezagutzak eta balioak transmitituz. Zertarako? Pentsatzen, entzuten, komunikatzen, ekiten eta elkarregaz (elkarrekin) bizitzen dakiten pertsonak izatera heldu daitezen. Hori bai, argi izanda ez dala (dela) norabide bakarreko zeregina, irakasleok beti, beti ikasi daiegun (dezakegun) zer edo zer ikasleengandik.

Momentuz, esandakoa esanda, azken ideia bat itxiko dot (utziko dut) hemen: zelango irakasleak halango (halako) heziketa eta halango gizartea. Portzierto, ahaztu aurretik, Fernandok “nuecero” erantzun eban (zuen) Don Lorentzok hirugarrenez galdetu eutsonean (zionean)